

Петренко В.А.

завідувач кафедри управління та адміністрування

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

МАРКЕТИНГ ТА МЕНЕДЖМЕНТ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ В ТЕРМІНАХ ТА ПОНЯТТЯХ

Реформування системи освіти в Україні поступово витіснило розпорядчо-регламентуючою документацією, якою керується університетська спільнота, такі поняття як "знання", "уміння", "навички" тощо. Це відбулося на тлі зміни пріоритетів освітнього процесу від усталених цілей надання знань широкому загалу і максимальному охопленню ними до пошуку механізмів згортання кількості закладів освіти, регіональними диспаритетом із дотриманням якісних складових освіти разом із практикоорієнтованим змістом, іншомовною компонентою, критеріями відповідності науково-педагогічного працівника, правилам ліцензування спеціальностей та акредитації освітніх програм, умовам вступу до закладів освіти та отриманням повної середньої освіти та іншими компонентами, векторами реформи у вигляді рекомендаційно-інструктивних вказівок, нових законів, концепцій, стратегій, силабусів, візій, мети і місії закладів освіти.

Підмінними поняттями, що зайняли місце "знань", "умінь", "навичок" в стандартах вищої освіти, освітніх програмах, методичному супроводженню освітнього процесу стали "компетентності" в їх різновидах (інтегральні, загальні, спеціальні (фахові)), "терміни результатів навчання". Її поява, тлумачення та загальний наголос на них сприйнято в науково-освітньому середовищі не одноставно. Необхідно відмітити, що цьому сприяє різносторонність діяльності науково-педагогічного працівника, в змісті якої процеси наукові невідривні і пов'язані змістом із освітньою діяльністю. Акцент на науковому вмісті в різних закладах освіти утворився різний, проте він не був мінімізований до повного припинення наукової роботи раніше і останнім часом стимулюється через ті ж критерії, що містяться в правилах ліцензування спеціальностей. Для зарахування викладача до групи забезпечення спеціальності, визначення його гарантом освітньої програми повинні бути результати наукової роботи – статті у фахових виданнях, статті у виданнях, що індексуються у деяких наукометричних базах даних. А це є, може і не основним, стимулом наукової роботи в сучасному часі. Та і освіта повинна нести нове, сучасне знання, яке може виникнути виключно в результаті наукової діяльності в процесі пошуку шляхів вирішення актуальних проблем розвитку людства у всіх його сенсах, проявах, викликах.

Якщо не брати до уваги суто наукові заклади, серед рівнів освіти найбільший зв'язок науки і навчального процесу простежується при наданні вищої освіти і він же виступає найвагомим її стимулом. В межах і процесах освіти набуті людством знання передаються новому поколінню, визначаються не розв'язані завдання і, головне, створюються умови для появи нового знання. Така логіка існувала раніше і зміст реформ освіти її не відмінив. Загроза утворюється через скорочення доступу до освіти і науки шляхом створення умов для згортання чисельності освітньо-наукових структур, ускладнення умов вступу до закладів освіти і набуття ступенів освіти. Піддається сумніву на рівні очільників державних структур освіти актуальність низки

спеціальностей, причому вони раніше користувалися попитом серед абітурієнтів і продовжують бути привабливими. В сукупності із укрупненням територіальних одиниць, що супроводжується знову ж згортанням освітнього середовища, освітньо-науковий продукт буде і надалі згортатися в чисельності і не зовсім не простежується тенденція зростання його якісної характеристики, хоча зміст реформ саме на цьому робить акцент. Окремими питанням постають механізми і обсяги фінансування науки, освіти.

Таким чином, справедливе припущення, що декілька складових реформування системи освіти, відбуваючись одночасно наклали відбиток одна на інші. І механізми приведення національної освіти до визнання її у світовій спільноті, уніфікація рівнів тощо поєдналися із появою нових розпорядчих, нормативних документів, які вміщують незвичний понятійний апарат.

Оцінка суспільством окремих елементів реформування не може бути схвальною. Не буде мати всебічної підтримки закриття загальноосвітніх закладів освіти в нечисельних за кількістю учнів населених пунктах, хоча б у той частини, що змушена відвідувати школу в сусідньому селі. Не доцільним змістом реформи є залишити одну чи дві школи на район, в яких можна отримати повну середню освіту. Такі ж не прийнятні складові відбуваються і системи вищої освіти. Ці процеси призводять до неприйняття реформи в цілому навіть тих складових, що не погіршують її змістовних компонент.

Звернення до одного з перших в часі нормативів, що ґрунтується на європейських і національних стандартах та принципах забезпечення якості освіти, враховує вимоги ринку праці до компетентностей працівників – Національної рамки кваліфікацій, визначило, що компетентність – динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність. А під знаннями розуміється осмислена та засвоєна суб'єктом інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності. Ці сучасні тлумачення відомих понять не вносять в їх розуміння нічого нового, а відповідно і критикувати або не сприймати їх немає жодного сенсу.

Окремою тенденцією змін в освіті, необхідно відзначити швидке і часто безпідставне копіювання, застосування, впровадження нових понять, оборотів тощо. Очевидно, що, наприклад, "здобувач освіти" і "студент" – це не однакові поняття, вони відмінні але і збіг в їх змісті є. Наступна пара понять: "компетентність" і "знання" – аналогічно мають і спільне і в окремому змісті розходяться. Чи потрібно завжди, слідуючи моді, застосовувати тільки найостанніші поняття там де вони дійсно актуальні і там де вони нічого нового не додають до усталеного розуміння – очевидно, що не потрібно.

Таким чином, елементи реформи системи освіти не можуть мати загально схвальний характер. І це впливає на певне несприйняття і того, що в суті своєї, принципово не спотворює добрі напрацювання національної освіти а запроваджується з метою гармонізації норм законодавства у сферах освіти і соціально-трудова відносин, сприяння національному та

міжнародному визнанню кваліфікацій, здобутих в Україні, налагодження ефективної взаємодії сфери освіти і ринку праці.

Самодай В.П.

*доцент кафедри бізнес-економіки та адміністрування
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка*

ТЕХНОЛОГІЧІ ІННОВАЦІЇ ЯК СКЛАДОВІ СОЦІАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Технологічні інновації здавна вважаються основним рушієм економічного зростання та конкурентоспроможності, ядром бачення «економіки знань». Якщо дослідити європейську соціально-економічну модель, то можна дійти висновку, що політики розробляють стратегію швидкого зростання, яка досягає конвергенції з високим рівнем соціального та економічного розвитку.

Роботи багатьох авторів присвячені проблемам розвитку інноваційного підприємництва і наукового потенціалу як складових економіки знань. У роботі М. А. Белобородова розглядається інноваційна модель розвинених країн світу і їх інвестиційне забезпечення, розкривається специфіка і значення венчурного інвестування на різних етапах і фазах інноваційного циклу. Дослідженню стратегій реалізації інноваційної політики США, Японії, країн Європейського Союзу, та ін. країн світу, досвіду реалізації моделей інноваційного розвитку економіки, стимулювання прискорення інноваційних процесів відведена важлива роль у публікаціях таких авторів: Т.В. Колесникова, Д.Л. Малютіна, А.П. Кохно, Р. Скотта, Г.С. Хромова та ін. [2,3]. У публікаціях Б.І. Волосного, С.Ю. Глазьєва, С.С. Губанова, А.А. Кузьміцкого, Л.Е. Мінделі, І.А. Погосова, В.В. Полякова, Г.С. Хромова та ін. в цих працях представлений комплексний аналіз інноваційного розвитку зарубіжних країн [1,3,4].

Однак більш детального дослідження потребують проблеми інноваційного розвитку країн, що вступили на шлях самостійного піднесення, в цьому випадку, досвід реалізації моделей інноваційного розвитку економіки і стимулювання активного впровадження інновацій є дуже корисним для України.

Один із потужних науково-технічних потенціалів у всьому світі мають США. Інноваційна політика в цій країні втілюється в концепції формування «національної інноваційної спроможності». Мета даної концепції – це виховання сприйнятливості нації до технологічних інновацій, до зміни напрямків науково-технічного прогресу в залежності від їх ефективності. Технологічна політика США спрямована на:

- створення сприятливого клімату для розвитку приватного сектора бізнесу та підвищення конкурентоспроможності продукції;
- підвищення розвитку комерціалізації технологій;
- інвестування в створення технологій XXI століття.

Рушійною силою цієї концепції став розвиток конкурентоспроможності американської економіки та якості життя населення, і посилення національної безпеки. Саме тому були